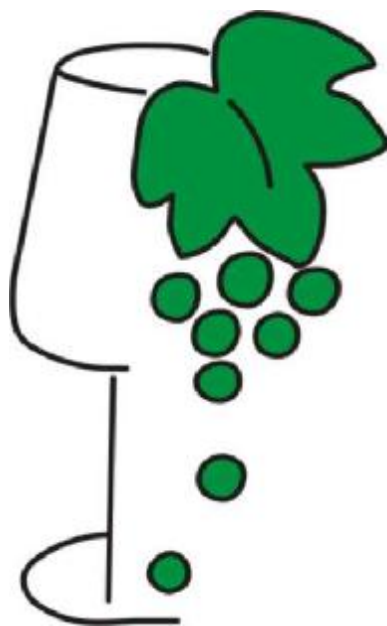

KORACI DO EKOZNAKA ZA VINO

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA KOMORA

Zagreb, veljača 2012.

KORACI DO EKOZNAKA ZA VINO

Ekološka proizvodnja jest organizirana i registrirana proizvodnja. Ona podliježe obveznoj stručnoj kontroli na cjelokupnom gospodarstvu. Priroda i učestalost stručne kontrole određuje se na temelju procjene rizika, pojave nepravilnosti i utvrđivanja sukladnosti. Stručna kontrola provodi se najmanje jednom godišnje osim kod subjekata koji se bave trgovinom na veliko zapakiranom hranom i subjekata koji proizvode prodaju direktno krajnjem potrošaču ili korisniku.

Uz obveznu stručnu kontrolu ekološka proizvodnja podliježe i službenim kontrolama hrane sukladno odredbama Zakona o hrani (NN 46/07., 155/08., 55/11.) i propisima donesenim na temelju njega.

Ekološka proizvodnja obuhvaća primjenu agrotehničkih, mehaničkih, fizikalnih, bioloških i biotehničkih mjera na obradivim površinama i korištenje neobradivih površina na način kojim se trajno održava plodnost tla, kakvoća voda, otpornost bilja na štetočinje, biološka raznolikost, produktivnost, sposobnost obnavljanja i vitalnost u poljoprivrednim i šumskim ekološkim sustavima, a shodno lokalnim pedoklimatskim uvjetima.

Ekološka biljna proizvodnja primjenjuje postupke pripreme i obrade tla koji omogućuju održavanje ili povećanje organske tvari tla, osiguravaju stabilnost i bioraznolikost tla, te sprječavaju zbijenost i eroziju tla.

Pri podizanju nasada vinograda treba voditi računa o izboru sorte i podloge ali i o načinima gnojidbe. Sadni materijal treba biti certificiran i potjecati iz ekološke proizvodnje. Pri izboru sorta preporuča se obratiti pozornost na očuvanje biološke raznolikosti i dati prednost zavičajnim (autohtonim) sortama.

Uzgajati vinovu lozu na ekološki način ili ne, osobna je odluka proizvođača.

Osim znanja i iskustva u uzgoju vinove loze, znanja o preradi grožđa u vino, potrebno je i upoznati se i s načelima ekološke poljoprivredne proizvodnje, te surađivati s djelatnicima Javne poljoprivredne savjetodavne službe Hrvatske poljoprivredne komore.

Prvi korak

ZAKONSKI PROPISI

Načela ekološkog uzgoja vinove loze su određena Zakonom o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 139/10.) s pripadajućim podzakonskim propisima, jer u ekološkoj proizvodnji u vinogradarstvu i vinarstvu osim općih, vrijede i posebna pravila. Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda (NN 91/01., 10/07.), reguliraju način uzgoja vinove loze, proizvodnju grožđa i preradu istog u vino, a dobiveni proizvodi se kontroliraju i nose znak "ekoproizvod".

Stoga svaki proizvođač (subjekt), prije nego se odluči uzgajati vinovu lozu na ekološki način, treba dobro upoznati navedene zakonske odredbe.

Monokultura vinograda ublažava se održavanjem i povećanjem plodnosti tla zasijavanjem smjesa za zatravnjivanje. Valja težiti sadnji drveća i grmlja na slobodnim prostorima koji povoljno utječu na korisne organizme i na stabilnost agroekološkog sustava. Smjese za zatravnjivanje trebaju biti što bogatije u vrstama tipičnim za određeno područje te leguminozama.

Osnovni uvjeti prerade grožđa i proizvodnje vina propisani su Zakonom o vinu (NN 96/03., 25/09., 55/11.), a vrijede i posebni propisi ekološke proizvodnje.

Propisani su postupci i mjere koji se poduzimaju u preradi grožđa i proizvodnji vina. Propisani su i dozvoljeni postupci i sredstva, kao i zabranjeni postupci i sredstva (Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda, NN 91/01., 10/07.).

Proizvodnja vina dopuštena je samo od grožđa iz ekološkog uzgoja!

Proizvođač treba posjedovati vinograd minimalne površine 0,25 ha, udaljen 50 m od prometnice na kojoj je opterećenje 100 vozila na sat ili 10 vozila u minuti ili udaljen najmanje 20 m od prometnice, ako je odvojen živom ili drugom ogradom visine najmanje 1,5 m.

Plodnost i biološka aktivnost tla u vinogradu održava se uzgojem leguminoza i zelenom gnojidbom, te primjenom stajskog gnojiva ili organskog materijala po mogućnosti kompostiranog, iz ekološke proizvodnje.

Dopušteno je korištenje biodinamičkih pripravaka.

Gnojiva i poboljšivači tla mogu se koristiti samo ako su odobreni za uporabu u ekološkoj proizvodnji.

Nije dopušteno koristiti mineralna dušična gnojiva.

Svi korišteni postupci za biljnu proizvodnju trebaju spriječiti ili smanjiti onečišćenje okoliša na najmanju moguću mjeru.

U slučaju utvrđene ugroženosti poljoprivrednih kultura, sredstva za zaštitu bilja mogu se rabiti samo ako su odobrena za uporabu u ekološkoj proizvodnji.

Proizvodi za čišćenje i dezinfekciju u biljnoj proizvodnji rabe se samo ako su odobreni za uporabu u ekološkoj proizvodnji.

Za suzbijanje štetočinja u ekološkom uzgoju vinove loze dopuštene su agrotehničke, mehaničke, fizikalne, biološke i biotehničke mjere.

Pri izboru mjera suzbijanja prvenstvo treba dati: uzgoju otpornih ili tolerantnih sorta na štetočinje; sadnji zdravog i deklariranog ekološki uzgojenog sadnog materijala; primjeni agrotehničkih mjera koje ne pogoduju razvoju štetočinja (poticanje biološke raznolikosti u vinogradu, ujednačena gnojidba, navodnjavanje sustavom kapanja itd.); uporabi fizikalnih i mehaničkih mjera; uporabi bioloških mjera (korisni kukci i grinje, mikroorganizmi antagonisti); uporabi sredstava za ekološku zaštitu bilja prirodnog podrijetla (sumpor, bakar itd.).

Sredstava za ekološku zaštitu bilja se upotrebljavaju preventivno jer kad populacija štetnika prijeđe gospodarski prag štetnosti ili kad su povoljni klimatski uvjeti za razvoj biljnih bolesti može biti prekasno.

Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda (NN 91/01., 10/07.) dopušta upotrebu prirodnih neprijatelja štetočinja poljoprivrednog bilja (predatori, nametnici, superparaziti), upotrebu feromona, kada se ne primjenjuju izravno na biljke, te upotrebu repelenata (nekemijskih sintetskih odbojnih sredstava). U vinograd se postavljaju zamke za kukce: obojene ljepljive ploče, posude i lovke. Dopusštena je upotreba sredstava za bolju ljepljivost, njegu biljaka i slično, kao biljno-mineralnih sredstava i močila za prihranu i zaštitu bilja, te sredstava koja pojačavaju otpornost biljaka.

Protiv gljivičnih bolesti je dopuštena upotreba: sumpora u prahu, močivog sumpora sumpornih pripravaka u kombinaciji (npr. s bentonitom i vapnencem od algi), vodenog stakla (natrijev i kalijev silikat), kamenog brašna, bakra samo u slučaju potrebe i uz odobrenje kontrolnog tijela, a na osnovi rezultata ispitivanja sadržaja bakra u tlu, bakrenih pripravaka (uz dodatak preslice, luka, hrena i sl.), kompostnih ekstrakata ili pak kombinacije nabrojanih pripravaka.

Protiv biljnih štetočinja je dopuštena upotreba: bakterija *Bacillus thuringiensis* (BT-pripravaka), virusnih, gljivičnih i bakterijskih preparata, upotreba sterilnih mužjaka, cvjetnog ekstrakta i praha buhača (*Pyrethrum*), dok su sintetski piretroidi zabranjeni. Dopusštena je upotreba i uljne emulzije (bez sintetičkih i kemijskih insekticida) na bazi parafinskih ulja ili biljnih ulja za neke kulture, želatine, kamenog brašna, etilnog alkohola, diatomejske zemlje, kave, ekstrakt i čaj iz kvazijina drveta (*Quassia amara*, najviše 2 % koncentracije), kalijev sapun, smeđi mazivi meki sapun (najviše 3 % koncentracije), različiti biljni pripravci, ekstrakti i čajevi (luk, hren, kopriva, preslica, paprat i dr.), bentonit (brašno od gline), vodeno staklo (natrijev ili kalijev silikat) i homeopatski i biodinamički pripravci.

Prerada grožđa i proizvodnja vina određeni su Pravilnikom o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda (NN 129/09.):

„1) Postupci i mjere koje se poduzimaju u preradi grožđa i proizvodnji vina moraju, uz primjenu odredbi Zakona o vinu, biti usmjereni k sljedećim ciljevima:

- proizvodnja vina dopuštena je samo od grožđa iz ekološkog uzgoja
- dopuštena je dodatna kupovina grožđa, mošta ili vina iz ekološke proizvodnje i prerade (uz odobrenje nadzorne stanice)

- organske sporedne proizvode (komina, kvasci, talog) iz proizvodnje i prerade mora se vratiti na proizvodnu jedinicu kao organsko gnojivo
- postupak proizvodnje i prerade mora biti tako organiziran da se pri nadzoru može dokazati da su sve faze provedene sukladno ekološkim propisima.

2) U ekološkoj proizvodnji i preradi vina i groždanog mošta dopušteni su sljedeći postupci i sredstva:

- toplinski (do 40°C) i postupci hlađenja
- centrifugiranje i filtriranje
- prozračivanje
- otkiseljavanje: bakterije mliječno-kiselog vrenja, kalijev i kalcijev karbonat, tartarat
- bistrenje: bentonit, kremična kiselina (silicijev dioksid) kao koloidna otopina ili gel, želatina, riblji mjehur, bjelanjak, kazein
- sumporasta kiselina i kalijev metabisulfit (najviše dopuštena količina sumporaste kiseline jest 2/3 od količine koja je dopuštena Zakonom o vinu)
- kvasci
- inertni plinovi: ugljični dioksid dobiven iz ugljične kiseline dušik.

3) Zabranjena je uporaba sljedećih postupaka i sredstava:

- upotreba genetički izmijenjenih organizama
- kratko zagrijavanje na temperature više od 40°C
- pomagala za filtre (filtrirne slojnice koje sadrže azbest)
- kalijev ferocijanid (žutokrvna sol)
- sorbinska kiselina
- srebrni klorid
- bakreni sulfat
- kalijev bitartarat
- polivinil polipirrolidon (PVPP)
- posude od simalena, PVC-a i drugih materijala koji su izrađeni s pomoću tekućih omekšivača.
- zabranjena su sva sredstva za čišćenje, koja sadrže klor, tenzide i fosfate.

4) Odredbe stavka 1., 2. i 3. ovoga članka odnose se i na proizvodnju voćnih vina i octa.“

Drugi korak

PRVA STRUČNA KONTROLA

Ekološka proizvodnja grožđa uspostavlja se podizanjem novog nasada vinove loze ili pak prijelazom iz konvencionalne ili integrirane u ekološku proizvodnju kod već postojećih nasada. Tijekom tog perioda poljoprivredno gospodarstvo mora proći prijelazno razdoblje.

Prijelazno razdoblje (konverzija) jest razdoblje prijelaza iz neekološke u ekološku proizvodnju tijekom kojeg se primjenjuju odredbe o ekološkoj proizvodnji određene Zakonom. Ovisno o vrsti proizvodnje prijelazno razdoblje traje do tri godine a započinje najranije kada proizvođač svoje gospodarstvo uključi u sustav kontrole. Kod vinove loze se računa od osnivanja vinograda za nove nasade, odnosno, od cvatnje do cvatnje za postojeće nasade.

Da bi se odredilo prijelazno razdoblje, u obzir se može uzeti razdoblje koje je neposredno prethodilo datumu početka prijelaznog razdoblja, ako su zadovoljeni određeni uvjeti.

Za već postojeće nasade vinove loze potrebno je izraditi plan prijelaza s konvencionalne ili integrirane na ekološku proizvodnju.

Nakon donošenja odluke o uzgoju vinove loze na ekološki način potrebno je odabrati kontrolno tijelo i prijaviti se istom (Pravilnik o stručnoj kontroli u ekološkoj proizvodnji, NN 68/11.). U Hrvatskoj je registrirano sedam kontrolnih tijela:

1. "AGRIBIOCERT"	Veli dvor 11, Omišalj
2. "BIOINSPEKT"	Đakovština 2, Osijek
3. "BIOTECHNICON PODUZETNIČKI CENTAR"	Hrvatskih iseljenika 30, Split
4. "HRVATSKE ŠUME"	Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2, Zagreb
5. "PRVA EKOLOŠKA STANICA"	Kuraltova 8, Zagreb
6. "TRGO-INVEST d.o.o."	Dragutina Rakovca bb, Bukovlje
7. "OMEGA-CERT d.o.o."	Rebar 131, Zagreb

Nakon prijave proizvođača (subjekta) djelatnik kontrolnog tijela obavlja prvu stručnu kontrolu i izdaje **zapisnik**.

Treći korak

UPIS U UPISNIKE

Vinogradar-vinar prije svega mora biti upisan u **Upisnik poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava**, upisan u sustav evidencije zemljišnih parcela - ARKOD koji vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i u **Upisnik proizvođača grožđa, vina i voćnih vina** sukladno članku 2. Zakona o vinu (NN 96/03., 25/09., 55/11.) te u registar vinograda. Sukladno članku 26. Zakona o vinu te Pravilniku o minimalno tehničko-tehnološkim uvjetima za proizvodnju vina i voćnih vina te prodaju vina, drugih proizvoda od grožđa i vina kao i voćnih vina (NN 102/04., 91/05., 71/06., 73/07., 8/08., 24/11., 152/11.), proizvođač vina i voćnih vina mora raspolagati odgovarajućim prostorijama i opremom za proizvodnju i promet vina te udovoljiti minimalnim tehničko-tehnološkim uvjetima prostorija i opreme.

Proizvođač vina i voćnih vina Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja podnosi zahtjev za odobrenje proizvodnog objekta, a potom vinogradar-vinar podnosi i **zahtjev** Ministarstvu poljoprivrede za upis u **Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji**.

Uz zahtjev (obrazac iz Priloga 1. Pravilnika o uvjetima i načinu upisa u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji, NN 39/11.) proizvođač prilaže sljedeće dokumente:

1. Zapisnik o obavljenoj stručnoj kontroli od strane ovlaštenih kontrolnih tijela;
2. Zapisnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta;
3. Državni biljeg u iznosu od 70,00 kuna.

Subjekt koji obavlja samo preradu ekoloških proizvoda uz zahtjev prilaže:

1. Zapisnik o obavljenoj stručnoj kontroli od strane ovlaštenih kontrolnih tijela;
2. Obrtnicu ili izvod iz registra trgovačkog suda;
3. Državni biljeg u iznosu od 70,00 kuna.

Uvoznik i/ili izvoznik ekoloških proizvoda uz zahtjev prilaže:

1. Zapisnik o obavljenoj stručnoj kontroli od strane ovlaštenih kontrolnih tijela;
2. Potvrdu o upisu u Registar carinskih obveznika;
3. Državni biljeg u iznosu od 70,00 kuna.

Dokumenti se dostavljaju u preslici.

U **Upisnik subjekata** Ministarstvo poljoprivrede upisuje sljedeće podatke:

1. Naziv subjekata, sjedište i OIB subjekta (za proizvođače – Matični identifikacijski broj poljoprivrednog gospodarstva - MIBPG, za prerađivače, uvoznike i izvoznike - MBP/MBS);
2. Naziv ovlaštenog kontrolnog tijela koje je provelo stručnu kontrolu;
3. Redni broj upisa u Upisnik subjekata, klasa, urudžbeni broj i datum rješenja o upisu u Upisnik subjekata;
4. Datum rješenja o subjektima brisanim iz Upisnika subjekata i razlog brisanja subjekta.

Četvrti korak

STRUČNA KONTROLA

Ekološka proizvodnja na poljoprivrednom gospodarstvu podliježe stručnoj kontroli u svim dijelovima proizvodnje (Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda, NN 91/01. i 10/07.).

Proizvodnja prerađene ekološke hrane, a vino je hrana, provodi se odvojeno u vremenu ili prostoru od hrane koja nije ekološka (Pravilnik o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda, NN 129/09.).

Ekološki proizvod mora biti **propisano označen** da se ne bi pomiješao ili zamijenio s drugim (konvencionalnim) proizvodom (Pravilnik o označavanju hrane i hrane za životinje u ekološkoj proizvodnji, NN 25/11.).

Pakiranje, rukovanje i skladištenje ekoloških proizvoda provodi se vremenski i prostorno odvojeno od drugih proizvoda (Pravilnik o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda, NN 129/09.).

Proizvođač je dužan voditi zapise o proizvodnji i knjigovodstvo temeljeno na upisima i/ili potvrdama na osnovi kojih je kontrolnom tijelu moguća provjera podrijetla, vrste i količine svih kupljenih, rabljenih materijala i njihova uporaba.

O količinama proizvoda koje se izravno prodaju krajnjem korisniku proizvođač mora voditi knjige.

Peti korak

IZDAVANJE POTVRDNICE

Nakon obavljene stručne kontrole kontrolno tijelo izdaje potvrđnicu poljoprivrednom proizvođaču.

Potvrđnica (certifikat) je isprava kojom ovlašteno kontrolno tijelo u ekološkoj proizvodnji potvrđuje da su proizvodnja, proces ili usluga na proizvodnoj jedinici u ekološkoj proizvodnji sukladni s propisanim temeljnim zahtjevima za ekološku proizvodnju.

Postupak potvrđivanja sukladnosti temelji se na zapisnicima o obavljenoj stručnoj kontroli kontrolnog tijela i pripadajućoj dokumentaciji ispitnih laboratorija.

Kao ekološki proizvod može se deklarirati proizvod koji:

1. je proizveden u ekološkoj proizvodnji i nad kojim je provedena obvezatna stručna kontrola;
2. sadrži naziv subjekta, vrstu ili popis proizvoda i razdoblje valjanosti, kodni broj kontrolnog tijela i propisani »ekoznak«;
3. sadrži broj Zavoda za vinarstvo.

Šesti korak

KORIŠTENJE ZNAKA "EKOPROIZVOD"

Postupak dobivanja potvrđnice preduvjet je za korištenje znaka „ekoproizvod“. Prema Pravilniku o označavanju hrane i hrane za životinje u ekološkoj proizvodnji (NN 25/11.) ekološki poljoprivredni proizvođač nakon dobivanja potvrđnice stječe uvjete i pravo na upotrebu znaka „ekoproizvod“ za jednu proizvodnu godinu.

Nanošenjem znaka "ekoproizvod" **jamči se** da je proizvod bio stručno kontroliran i da je potvrđen na propisan način te da je za njega izdana potvrđnica o sukladnosti s temeljnim zahtjevima za ekološku proizvodnju.

Znak "ekoproizvod" nanosi se na prednju naljepnicu ili neposredno iznad prednje naljepnice proizvoda tako da je vidljiv, čitljiv i neizbrisiv, a nanosi

se utiskivanjem, otiskivanjem bojom koja se ne može izbrisati, naljepnicom ili privjesnicom. Ako proizvođač koristi i privjesnicu, znak se mora nanijeti na nju.

Slika 1. Znak za hrvatski „ekoproizvod“

Znak „ekoproizvod“ okruglog je oblika, zelene boje, otisnut na bijeloj podlozi. Veličina znaka na proizvodima varira ovisno o veličini ekoloških proizvoda.

Ekoznak se može koristiti u crno bijeloj varijanti samo u slučaju kada uporaba znaka u boji nije praktično izvediva.

Ako je boja pozadine na ambalaži ili deklaraciji tamna, znakovi se mogu uporabiti u negativu koristeći boju pozadine na ambalaži ili deklaraciji.

Ako se koristi znak u boji na obojenoj pozadini, zbog čega je teško vidljiv, može se koristiti vanjska linija razgraničenja oko znaka, kako bi se poboljšao kontrast s bojama pozadine.

Važno je promovirati ekoznak da bi bio prepoznatljiv širem krugu potrošača.

Slika 2. Europski znak za ekoproizvod

Uz hrvatski ekoznak pri označavanju, reklamiranju i prezentiranju ekoloških proizvoda obavezan je i ekoznak Europske unije.

Ukoliko se koristi ekoznak Europske unije, u istom vidnom polju mora se navesti područje gdje je uzgojena poljoprivredna sirovina od koje se sastoji proizvod na jedan od sljedećih načina:

- »EU poljoprivreda« ukoliko je poljoprivredna sirovina uzgojena u EU-u,
- »ne-EU poljoprivreda« ukoliko je poljoprivredna sirovina uzgojena u trećim zemljama,
- »EU/ne-EU poljoprivreda« ukoliko je dio poljoprivredne sirovine uzgojen u EU, a dio je uzgojen u trećoj zemlji.

OVLAŠTENI LABORATORIJI ZA VINO

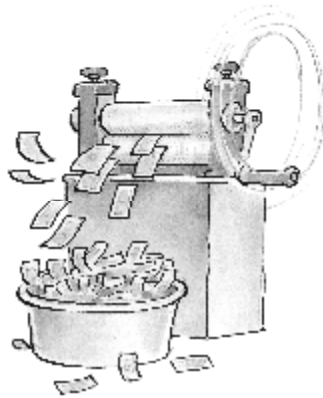
Za obavljanje fizikalno-kemijske analize mošta, vina, drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina ovlašteni laboratoriji su:

1. **HRVATSKI CENTAR ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO**
Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo – Ispitni laboratorij, Zagreb,
Jandrićeva 42
2. **INSTITUT ZA JADRANSKE KULTURE I MELIORACIJU KRŠA**
Enološki laboratorij, Split, Put Duilova 11
3. **VETERINARSKA STANICA d.o.o.**
PJ "Bioinstitut", Čakovec, R. Steinera 7
4. **INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM**
Vinarski laboratorij, Poreč, Karla Huguesa 8
5. **E.C. INSPEKT d.o.o.**
Fizikalno-kemijski laboratorij, Zagreb, Josipa Pupačića 2

Ostali koraci

TROŠKOVI I DRŽAVNA POTPORA

a) **TROŠKOVI** - Visina naknade troškova za provedbu stručne kontrole za ekološku proizvodnju je određena aktima kontrolnih tijela, a plaća je proizvođač ekoloških proizvoda.

Ostali mogući troškovi

Opis	Jedinica	kn
Troškovi puta	po prijednom km	prema Pravilniku*
dnevnica	1	prema Pravilniku*
Analiza tla na hranljive vrijednosti-prema potrebi	1 dubina	≥ 350,00
	3 dubine	≥ 1.050,00
Analiza rezidua i teških metala - prema potrebi	po 1 teškom metalu	130,00
	ukupno za skupinu triazinski herbicidi + klorirani pesticidi + ΣPCB	≥ 1.950,00 1.208,00
Analiza gotovog proizvoda	rezidue, teški metali i dr.	2.400,00-5.000,00
Državni biljezi za upis u Upisnik		70,00
Izvod iz zemljišne knjige	po 1 listu	≥ 40,00
Posjedovni list	po 1 listu	≥ 40,00

*Pravilnik o porezu na dohodak

Uz napomenu da broj kontrola ovisi o vrsti proizvodnje. Osim prve stručne kontrole najmanje jednom godišnje kontrolno tijelo može obaviti sveobuhvatni pregled proizvodne jedinice. Ako kontrolno tijelo posumnja u ispravnost ili vjerodostojnost određenog proizvoda, šalje uzorak na analizu. Vrsta analiza ovisi o vrsti i uvjetima proizvodnje. Ako se analizom utvrdi da uzorak ne sadrži nedopuštena sredstva, troškove analize podmiruje kontrolno tijelo. Ako se analizom potvrdi sumnja o upotrebi nedopuštenih sredstava, troškove analize podmiruje proizvođač.

b) DRŽAVNA POTPORA

Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10. 124/11.) i Pravilnik o izravnim plaćanjima u poljoprivredi, potporama za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, potporama za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju i potporama za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi (NN 12/11., 54/11., 81/11., 129/11., 148/11.) uređuju, između ostalog, izravna plaćanja i u 2012. godini.

Izravna plaćanja obuhvaćaju:

- **osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini i**
- **proizvodno vezana plaćanja.**

Osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini jest plaćanje za: livade i pašnjake i **sve ostale vrste korištenja zemljišta.**

Osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini za ostale vrste korištenja daje se i za proizvodnju: **plemenite vinove loze, matičnih nasada podloge i plemke**, i to: **vinove loze**, voćnih vrsta i maslina.

Proizvodno vezana plaćanja u biljnoj proizvodnji jesu plaćanja za maslinovo ulje, šećernu repu i duhan.

Da bi ostvario pravo na poticajna sredstva, proizvođač mora imati **minimalno 0,25 ha posađenog vinograda** za gospodarstva koja imaju isključivo trajne nasade.

Prihvatljiva površina vinograda je površina propisana Pravilnikom o registru vinograda, obveznim izjavama, pratećim dokumentima i podrumskoj evidenciji (NN 121/10., 132/10., 78/11.).

Korisnici izravnih plaćanja moraju biti upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, te u sustav evidencije uporabe poljoprivrednog zemljišta u digitalnom grafičkom obliku – ARKOD sustav. Obvezni su ispunjavati uvjete višestruke sukladnosti u poljoprivrednoj proizvodnji za uvjete vezane uz zaštitu okoliša, zdravlje ljudi, životinja i bilja te dobrobit životinja, utvrđene posebnim propisima i za uvjete vezane uz dobru poljoprivrednu i okolišnu praksu.

Svi korisnici koji ostvaruju pravo na izravna plaćanja uključeni su u sustav savjetovanja poljoprivrednika u pogledu ispunjavanja uvjeta višestruke sukladnosti.

Korisnici podnose i popunjavanju zahtjev za osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini i proizvodno vezana plaćanja isključivo elektronički, putem interneta, koristeći AGRONET sustav jednom godišnje, te ispunjeni zahtjev predaju Regionalnom uredu Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

PRILOZI

Tablica 1.

Izvadak iz *Dodatka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju NN 124/11.* Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10, 127/10.)

Minimalno poticane količine

VRSTA IZRAVNOG PLAĆANJA	Jedinica mjere	Minimalno poticane količine
Osnovno plaćanje po površini – livade i pašnjaci	ha	1,00
Osnovno plaćanje po površini – za gospodarstva koja imaju isključivo trajne nasade	ha	0,25
Osnovno plaćanje po površini – ostale vrste korištenja	ha	1,00
i dr.		

Tablica 2.

Izvadak iz *Dodatka 3.a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju NN 124/11.* Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10., 127/10.)

Nacionalna omotnica za osnovno plaćanje po površini i sektorske omotnice za proizvodno vezana plaćanja za 2012. godinu

Vrsta izravnog plaćanja	Godišnja vrijednost (kuna)	Jedinica mjere	Maksimalni jedinični iznos (kuna)
1. Jedinstveno regionalno plaćanje po poljoprivrednoj površini (Regionalno plaćanje)			
Osnovno plaćanje po površini – livade i pašnjaci	52.041.103	ha	525
Osnovno plaćanje po površini – ostale vrste korištenja	1.603.469.418	ha	2.100
2. Proizvodno vezana plaćanja			
i dr.			
3. Nacionalna rezerva			
i dr.			
4. Državna pomoć			
i dr.			

Tablica 3.

Izvadak iz *Dodatka 5.a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 124/11.)* Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10., 127/10.)

Maksimalna visina javne potpore u 2012. i 2013. godini prema članku 62. stavku 3. ovog Zakona

Mjera	Maksimalna visina javne potpore
Osiguranje od mogućih šteta u proizvodnji u poljoprivredi	do 25% troška premije osiguranja godišnje
i dr.	
<i>Ekološka poljoprivredna proizvodnja</i>	godišnje, do: – 4.300,00 kn/ha za povrće i višegodišnje nasade – 2.646,00 kn/ha za oranice – 1.323,00 kn/ha za livade i pašnjake
Integrirana poljoprivredna proizvodnja	godišnje, do: – 1.000,00 kn/ha za povrće – 800,00 kn/ha za oranice i višegodišnje nasade
Teži uvjeti gospodarenja u poljoprivredi	godišnje, do: – 1.050,00 kn/ha za brdsko-planinska područja i otoke – 250,00 kn/ha za ostala područja
Organizacija manifestacija	godišnje: – za znanstveno-stručne skupove – do 150 kn po sudioniku skupa, ali ne više od 30.000 kn po manifestaciji i organizatoru – za gospodarske manifestacije – do 300 kn po izlagaču, ali ne više od 45.000 kn po manifestaciji i organizatoru – za lokalno-tradicijske manifestacije – do 5.000 kn po manifestaciji i organizatoru

Tablica 4.

Izvadak iz *Dodatka 5.c Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 124/11.) Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10., 127/10.)*

Maksimalna visina javne potpore za 2012. godinu i maksimalne obveze državnog proračuna na godišnjoj razni za mjeru iz članka 60a. stavka 3. ovoga Zakona, prema članku 62. stavku 5. ovoga Zakona

Mjera	Maksimalna visina potpore
Potpora dohotku poljoprivrednih gospodarstava	– I. skupina do 12.000 kn/osobi, a maksimalno do 24.000, 00 kn po poljoprivrednom gospodarstvu – II. skupina do 5.000 kn/osobi, a maksimalno do 10.000 kn po poljoprivrednom gospodarstvu – vrijednost ukupnih sredstava za mjeru u 2011. godini iznosi do 135.000.000 kn
	max godišnje obveze, kn
	120.000.000

Ekološki proizvođač vinogradar-vinar može ostvariti pravo na plaćanja u biljnoj proizvodnji tj. osnovno plaćanje po poljoprivrednoj površini za plemenitu vinovu lozu i matične nasade podloge i plemke. Treba biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji pri Ministarstvu poljoprivrede, ali je obavezan ekološku proizvodnju podvrgnuti stručnoj kontroli i podnijeti zahtjev za plaćanje za tekuću godinu do 15. svibnja tekuće godine.

Ovlaštena kontrolna tijela dužna su do 31. prosinca tekuće godine u elektroničkom obliku dostaviti Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju podatke o površini i kulturi unutar ARKOD parcela na kojima je potvrđena ekološka proizvodnja.

Napomena: Ako su vjetrozaštitni pojasevi, žive međe, jarci, kamene ograde, suhozidi i poljski putovi sastavni dio tradicionalne kulture krajolika i dobre poljoprivredne prakse njihova površina se uzima kao stvarno korištena površina u slučaju da njihova površina ne prelazi 5 % ukupne površine.

Prema Zakonu o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10., 127/10., 124/11.) korisnici državnih potpora istovremeno mogu podnijeti zahtjev za ostvarivanje sredstava iz programa potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju ovlaštenim pravnim osobama i središnjim tijelima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za mjere iz svojih programa potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju dužne su zatražiti odobrenje Ministarstva.

Davatelji državne potpore dužni su izvijestiti Ministarstvo poljoprivrede (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) o provedenim i isplaćenim potporama poljoprivredi i ruralnom razvoju.

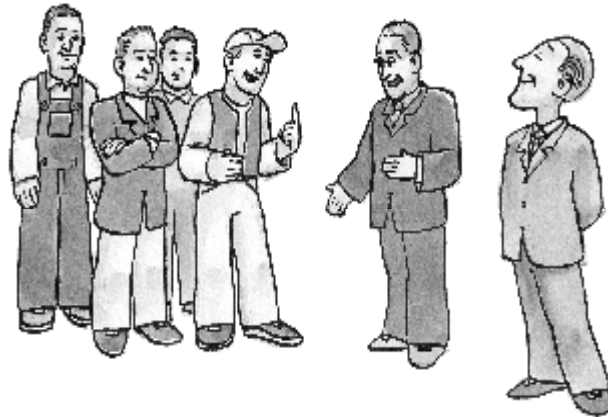
Pravilnik o izravnim plaćanjima u poljoprivredi, potporama za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, potporama za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju i potporama za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi (NN 12/11., 54/11., 81/11., 129/11., 148/11.) propisuje način provedbe izravnih plaćanja, detaljne uvjete, kriterije i postupke za ostvarivanje izravnih plaćanja, te način i uvjete provedbe mjera ruralnog razvoja koje obuhvaćaju potporu za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, **potporu za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju** i potporu za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi.

c) REPROMATERIJAL – Prema Pravilniku o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i u proizvodnji biljnih proizvoda (NN 91/01., 10/07.) i Pravilniku o vođenju baze podataka za poljoprivredni reprodukcijски materijal iz ekološke proizvodnje (NN 89/08.) materijal za reprodukciju za podizanje višegodišnjih nasada treba potjecati iz ekološke proizvodnje.

Bazu podataka o vrsti i sorti poljoprivrednog reprodukcijskog materijala dobivenog u ekološkoj poljoprivredi vodi Ministarstvo u elektroničkom obliku i javno je dostupna. Svaka vrsta i sorta koja nije upisana u bazu podataka smatra se da nije dostupna za ekološku poljoprivredu.

Popis poljoprivrednog reprodukcijskog materijala iz ekološke proizvodnje sastavlja Ministarstvo i svake godine prije početka sadne ili sjetvene sezone isti dostavlja kontrolnim tijelima. Kontrolna tijela pak informiraju subjekte u ekološkoj proizvodnji o dostupnosti poljoprivrednog reprodukcijskog materijala iz ekološke proizvodnje.

U ekološkoj poljoprivredi dopuštena je upotreba gnojiva i sredstava za poboljšanje tla, mineralnih gnojiva za dopunsku gnojidbu i aktivatora kompostiranja, komposta i organskih gnojiva, sredstava za bolju ljepljivost, njegu biljaka, sredstava za zaštitu bilja, mikroorganizama za biološko suzbijanje štetočinja, tvari koje se rabe u zamkama i dispenzerima, te drugih sredstava koja se tradicionalno rabe.

MOGUĆNOST OSNIVANJA ZADRUGE

Prema Zakonu o zadrugama (NN 34/11.) zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

Ne samo danas, već i od kraja prethodnog stoljeća na našim prostorima zadruga ima značajno mjesto u oblikovanju interesnih istupa pojedine grupe ljudi. Organiziranost i snaga zadruga govori o stanju i snazi pojedine zajednice ljudi.

Pravila zadruga su temeljni i opći akt koji donosi skupština zadruga.

Član zadruga može biti samo osoba koja neposredno sudjeluje u radu zadruga, koja posluje putem zadruga ili koristi njezine usluge ili na drugi način neposredno sudjeluje u ostvarenju ciljeva zbog kojih je zadruga osnovana. Članstvo u zadruzi ne može se prenijeti na drugu osobu.

Zadruhu može osnovati najmanje sedam osnivača, koji su potpuno poslovno sposobne fizičke osobe i pravne osobe.

Poljoprivredna zadruga je zadruga koja kao glavnu djelatnost obavlja djelatnost bilinogojstva, stočarstva, šumarstva ili lovstva ili s njima povezane uslužne djelatnosti, odnosno pomoćne djelatnosti u poljoprivredi ili djelatnost proizvodnje proizvoda bilinogojstva i stočarstva i prvoga stupnja njihove prerade.

PRERADA U EKOLOŠKOJ PROIZVODNJI

U ekološkoj proizvodnji regulirani su: prerada, pakiranje, prijevoz i skladištenje i to novim Pravilnikom o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda (NN 129/09.).

Izvadak iz **Pravilnika o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda (NN 129/09.)**

II. OPĆA PRAVILA PROIZVODNJE PRERAĐENE HRANE

Članak 2.

- 1) Proizvodnja prerađene ekološke hrane provodi se odvojeno u vremenu ili prostoru od hrane koja nije ekološka.
- 2) Na sastav ekološki prerađene hrane primjenjuju se sljedeći uvjeti:
  - a) proizvod se proizvodi uglavnom od sastojaka poljoprivrednog podrijetla, a pri utvrđivanju istih, dodana voda i kuhinjska sol neće se uzimati u obzir;
  - b) aditivi, voda, sol, pomoćne tvari, poboljšivači arome, mikroorganizmi i enzimi, minerali, elementi u tragovima, vitamini kao i aminokiseline i ostale hranjive tvari se mogu koristiti za posebne prehrambene potrebe ukoliko su navedeni u Prilogu I. ovoga Pravilnika;
  - c) poljoprivredni sastojci iz proizvodnje koja nije ekološka mogu se koristiti samo ako su odobreni za uporabu u ekološkoj proizvodnji u skladu s Prilozima I. i II. ovoga Pravilnika;
  - d) ekološki sastojak ne smije istovremeno biti prisutan u proizvodu zajedno sa sastojkom iste vrste iz konvencionalne proizvodnje ili proizvodnje u prijelaznom razdoblju;
  - e) hrana proizvedena iz sastojaka u prijelaznom razdoblju mora sadržavati samo jedan sastojak poljoprivrednog podrijetla.
- 3) Ne smiju se koristiti tvari i postupci koji ponovno uspostavljaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju ekološke hrane, a ispravljaju posljedice nemara u preradi tih proizvoda ili mogu na drugi način dovesti u sumnju ekološku prirodu proizvoda.

III. POSEBNA PRAVILA PROIZVODNJE PRERAĐENE HRANE

Članak 7.

PROIZVODNJA VINA

1) Postupci i mjere koje se poduzimaju u preradi grožđa i proizvodnji vina moraju, uz primjenu odredbi Zakona o vinu, biti usmjereni k sljedećim ciljevima:

- proizvodnja vina dopuštena je samo od grožđa iz ekološkog uzgoja
- dopuštena je dodatna kupovina grožđa, mošta ili vina iz ekološke proizvodnje i prerade (uz odobrenje nadzorne stanice)
- organske sporedne proizvode (komina, kvasci, talog) iz proizvodnje i prerade mora se vratiti na proizvodnu jedinicu kao organsko gnojivo
- postupak proizvodnje i prerade mora biti tako organiziran da se pri nadzoru može dokazati da su sve faze provedene sukladno ekološkim propisima.

2) U ekološkoj proizvodnji i preradi vina i groždanog mošta dopušteni su sljedeći postupci i sredstva:

- toplinski (do 40 °C) i postupci hlađenja
- centrifugiranje i filtriranje
- prozračivanje
- otkiseljavanje: bakterije mliječno-kiselog vrenja, kalijev i kalcijev karbonat, tartarat
- bistrenje: bentonit, kremična kiselina (silicijev dioksid) kao koloidna otopina ili gel, želatina, riblji mjehur, bjelanjak, kazein
- sumporasta kiselina i kalijev metabisulfit (najviše dopuštena količina sumporaste kiseline jest 2/3 od količine koja je dopuštena Zakonom o vinu)
- kvasci
- inertni plinovi: ugljični dioksid dobiven iz ugljične kiseline dušik.

3) Zabranjena je uporaba sljedećih postupaka i sredstava:

- upotreba genetički izmijenjenih organizama
- kratko zagrijavanje na temperature više od 40 °C
- pomagala za filtre (filtrirane slojnice koje sadrže azbest)
- kalijev ferocijanid (žutokrvna sol)
- sorbinska kiselina
- srebrni klorid
- bakreni sulfat
- kalijev bitartarat
- polivinil polipirrolidon (PVPP)
- posuđe od simalena, PVC-a i drugih materijala koji su izrađeni s pomoću tekućih omekšivača.
- zabranjena su sva sredstva za čišćenje, koja sadrže klor, tenzide i fosfate.

4) Odredbe stavka 1., 2. i 3. ovoga članka odnose se i na proizvodnju voćnih vina i octa.

IV. PRIKUPLJANJE, PAKIRANJE, PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE PROIZVODA

Članak 8.

PRIKUPLJANJE EKOLOŠKIH PROIZVODA I PRIJEVOZ DO PROIZVODNIH OBJEKATA

Proizvođači mogu obavljati istovremeno prikupljanje ekoloških proizvoda i proizvoda koji nisu ekološki samo uz odgovarajuće mjere za sprečavanje svakog mogućeg miješanja ili zamjene s proizvodima koji nisu ekološki radi osiguravanja identifikacije ekoloških

proizvoda. Proizvođač mora čuvati evidenciju o danima, satima i količini prikupljenog, te datumu i vremenu primitka proizvoda, dostupnu nadzornom tijelu.

Članak 9.

PAKIRANJE I PRIJEVOZ PROIZVODA DRUGIM PROIZVOĐAČIMA ILI OBJEKTIMA

1) Proizvođači moraju osigurati da se ekološki proizvodi prevezu u druge objekte, uključujući trgovce na veliko i malo, samo u primjerenj ambalaži, kontejnerima ili vozilima zatvorenim na način da se ne može izvršiti zamjena sadržaja bez krivotvorenja ili oštećenja žiga i oznake, ne dovodeći u pitanje sve druge oznake određene posebnim propisima, na kojima je navedeno:

- a) naziv i adresa proizvođača i vlasnika ili prodavatelja proizvoda ukoliko se razlikuje od naziva i adrese proizvođača;
  - b) naziv proizvoda ili hrane za životinje s oznakom ekološkog proizvoda;
  - c) naziv i/ili šifru ovlaštenog nadzornog tijela koje nadzire proizvođača;
  - d) prema potrebi, identifikacijska oznaka serije prema sustavu označavanja, koji omogućava povezivanje serije s evidencijama proizvođača.
- 2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka također se mogu predložiti na popratnom dokumentu, ukoliko se takav dokument može povezati s ambalažom, kontejnerom ili prijevoznim sredstvom proizvoda. Ovaj prateći dokument mora sadržavati informacije o dobavljaču i/ili prijevozniku.
- 3) Zatvaranje ambalaže, kontejnera ili vozila nije potrebno ukoliko:
- a) je izravan prijevoz između dva proizvođača u ekološkoj proizvodnji,
  - b) ukoliko su proizvodi popraćeni dokumentom s podacima iz stavka 1. ovoga članka,
  - c) proizvođači (pošiljatelji i primatelji) moraju držati evidenciju o prijevozu dostupnu nadzornom tijelu.

Članak 10.

Posebna pravila za prijevoz hrane za životinje u druge objekte za proizvodnju/preradu ili skladištenje

- 1) Prilikom prijevoza hrane za životinje u druge objekte za proizvodnju, preradu ili skladištenje, proizvođači moraju osigurati fizičku odvojenost ekološki uzgojene hrane za životinje od hrane za životinje u prijelaznom razdoblju i hrane za životinje koja nije ekološka.
- 2) Vozila i/ili kontejneri koji prevoze proizvode koji nisu ekološki koriste se za prijevoz ekoloških proizvoda pod uvjetom da:
  - a) prije početka prijevoza ekoloških proizvoda, proizvođači moraju osigurati mjere čišćenja te provjeriti njihovu učinkovitost i evidentirati takve radnje;
  - b) su provedene sve primjerene mjere, ovisno o procjeni rizika. Proizvođači moraju jamčiti da se proizvodi koji nisu ekološki ne stavljaju u promet s oznakom koja upućuje na ekološki proizvod;
  - c) proizvođač mora držati evidenciju o provedenim radnjama prijevoza dostupnu nadzornom tijelu;
  - d) prijevoz gotove ekološke hrane za životinje se mora odvojiti fizički ili vremenski od prijevoza drugih gotovih proizvoda;
  - e) tijekom prijevoza se mora evidentirati početna količina proizvoda i svaka pojedinačna isporučena količina tijekom isporuke.

Članak 11.

PRIJEM PROIZVODA OD DRUGIH OBJEKATA I DRUGIH PROIZVOĐAČA

Po primitku ekološkog proizvoda, proizvođač mora provjeriti zatvaranje ambalaže ili kontejnera ukoliko se to zahtijeva i postojanje oznaka iz članka 9. ovoga Pravilnika.

Proizvođač mora unakrsno provjeriti podatke na natpisu u odnosu na podatke na popratnim dokumentima. Rezultat ovih provjera mora se navesti u evidenciji.

Članak 12.

POSEBNA PRAVILA ZA PRIJEM UVOZNIH PROIZVODA

- 1) Ekološki proizvodi se uvoze u odgovarajućoj ambalaži ili kontejnerima, zatvorenim na način da se spriječi zamjena sadržaja, koji nose podatke o izvozniku i svim drugim oznakama i brojevima koji služe za identifikaciju serije.
- 2) Po primitku ekološkog proizvoda, prvi primatelj mora provjeriti zatvorenost ambalaže ili kontejnera te također mora provjeriti da se potvrđnica (certifikat) odnosi na proizvod u pošiljci. Rezultat ove provjere se navodi u evidenciji.

Članak 13.

SKLADIŠTENJE PROIZVODA

- 1) Kod skladištenja proizvoda, skladišni prostor treba biti uređen na način da se osigura identifikacija serija i izbjegne svako miješanje ili kontaminacija proizvodima i/ili tvarima koji nisu sukladni pravilima ekološke proizvodnje. Ekološki proizvodi moraju u svakom trenutku biti jasno prepoznatljivi.
- 2) Na proizvodnoj jedinici ekološkog uzgoja bilja i stoke se zabranjuje skladištenje proizvoda, osim onih dozvoljenih ovim Pravilnikom.
- 3) Skladištenje alopatskih veterinarskih lijekova i antibiotika je dozvoljeno na poljoprivrednim gospodarstvima pod uvjetom da su propisani od strane veterinara i uskladišteni na mjestu pod nadzorom te upisani u evidenciju stoke koju vodi proizvođač u ekološkoj proizvodnji.
- 4) Kada proizvođači rukuju s ekološkim proizvodima u skladišnim objektima u kojima su smješteni i drugi poljoprivredni proizvodi obvezni su poduzeti sljedeće:
  - a) ekološke proizvode moraju držati odvojeno od drugih poljoprivrednih proizvoda i/ili hrane;
  - b) mjere kako bi se osigurala identifikacija pošiljaka i izbjeglo miješanje ili zamjena s proizvodima koji nisu ekološki;
  - c) prije skladištenje ekoloških proizvoda obaviti odgovarajuće mjere čišćenja, učinkovitost kojih je provjerena, proizvođači moraju o tome voditi evidenciju.

Popis sastojaka, tvari, pomoćnih tvari i aditiva koje je dopušteno rabiti za primjenu u proizvodnji prerađene ekološke hrane dati su u prilogu 1. ovog Pravilnika.

PRILOG I.

**Proizvodi i tvari za primjenu u proizvodnji prerađene ekološke hrane,
kvasaca i proizvoda iz kvasaca**

Prehrambeni aditivi uključujući nosače

Za potrebe izračuna iz članka 5. ovoga Pravilnika, prehrambeni aditivi označeni zvjezdicom u stupcu oznake se računaju kao sastojci poljoprivrednog podrijetla.

Oznaka	Naziv	Priprema prehrambenog proizvoda		Posebni uvjeti
		biljnog podrijetla	životinjskog podrijetla	
E 153	Biljni ugljen		X	Ashy kozji sir Morbier sir
E 160b*	Annatto, Bixin, Norbixin		X	Crveni sir Gloucester Double Gloucester sir Cedar Mimolette sir
E 170	Kalcijev karbonat	X	X	Ne koristi se za bojenje ili obogaćivanje proizvoda kalcijem
E 220 ili E 224	Sumporni ⁴ dioksid Kalijev ⁴ metabisulfit	X	X	U voćnim vinima* bez dodatka šećera (uključujući voćno vino od jabuke i kruške) ili u pićima proizvedenim fermentacijom meda: 50 mg** Za voćno vino od jabuke i kruške kojem se dodaje šećer ili koncentrirani sok nakon fermentacije: 100 mg** *U tom smislu »voćno vino« je vino od svih vrsta voća osim grožđa. **Najviše moguće razine dostupne iz svih izvora, izražene kao SO ₂ u mg/l
E 250 ili E 252	Natrijev nitrit ⁴ Kalijev nitrat ⁴		X X	Za proizvode od mesa: Za E 250: okvirna dodana količina izražena kao NaNO ₂ : 80 mg/kg Za E 252: okvirna dodana količina izražena kao NaNO ₃ : 80 mg/kg Za E 250: najveća dopuštena količina ostatka izražena kao NaNO ₂ : 50 mg/kg Za E 252: najveća dopuštena količina ostatka izražena kao NaNO ₃ : 50 mg/kg
E 270	Mliječna kiselina	X	X	

E 290	Ugljični dioksid	X	X	
E 296	Jabučna kiselina	X		
E 300	Askorbinska kiselina	X	X	Proizvodi od mesa ²
E 301	Natrijev askorbat		X	Proizvodi od mesa ² s dodanim nitratima i nitritima
E 306*	Ekstrakt tokoferola	X	X	Antioksidans za masti i ulja
E 322*	Lecitini	X	X	Mliječni proizvodi ²
E 325	Natrijev laktat		X	Proizvodi koji sadrže mlijeko i proizvodi od mesa
E 330	Limunska kiselina	X		
E 331	Natrijevi citrati		X	
E 333	Kalcijevi citrati	X		
E 334	Vinska kiselina (L(+)-)	X		
E 335	Natrijevi tartrati	X		
E 336	Kalijevi tartrati	X		
E 341 (i)	Monokalcijev fosfat	X		Tvar za povećanje volumena
E 400	Alginska kiselina	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko ²
E 401	Natrijev alginat	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko ²
E 402	Kalijev alginat	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko ²
E 406	Agar	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko i proizvodi od mesa ²
E 407	Karagenan	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko ²
E 410*	Guma iz zrna rogača	X	X	
E 412*	Guma guar	X	X	
E 414*	Arapska guma	X	X	
E 415	Guma ksantan	X	X	
E 422	Glicerol	X		Za biljne ekstrakte
E 440 (i) *	Pektin	X	X	Proizvodi koji sadrže mlijeko ²
E 464	Hidroksipropil metilceluloza	X	X	Materijal za enkapsuliranje
E 500	Natrijevi karbonati	X	X	'Dulce de leche' ³ i maslac od kiselog vrhnja i sir od kiselog mlijeka ²
E 501	Kalijevi karbonati	X		
E 503	Amonijevi karbonati	X		
E 504	Magnezijevi karbonati	X		
E 509	Kalcijev klorid		X	Koagulacija mlijeka
E 516	Kalcijev sulfat	X		Nosač
E 524	Natrijev hidroksid	X		Površinsko tretiranje bavarskog peciva 'Laugengebäck'
E 551	Silicijev dioksid	X		Tvar za sprečavanje zgrudnjavanja bilja i začina
E 553b	Talk	X	X	Tvar za posipavanje proizvoda od mesa

E 938	Argon	X	X	
E 939	Helij	X	X	
E 941	Dušik	X	X	
E 948	Kisik	X	X	

Pomoćne tvari u procesu proizvodnje koje se koriste za proizvodnju sastojaka poljoprivrednog podrijetla iz ekološkog uzgoja

Naziv	Priprema hrane biljnog podrijetla	Priprema hrane životinjskog podrijetla	Posebni uvjeti
Voda	X	X	Voda za piće u smislu Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08.)
Kalcijev klorid	X		Tvar za koagulaciju
Kalcijev karbonat	X		
Kalcijev hidroksid	X		
Kalcijev sulfat	X		Tvar za koagulaciju
Magnezij klorid (ili nigari)	X		Tvar za koagulaciju
Kalijev karbonat	X		Sušenje grožđa
Natrijev karbonat	X		Proizvodnja šećera
Mliječna kiselina		X	Regulator kiselosti rasola pri proizvodnji sira ¹
Limunska kiselina	X	X	Regulator kiselosti rasola pri proizvodnji sira ¹ Proizvodnja ulja i hidroliza škroba ²
Natrijev hidroksid	X		Proizvodnja šećera Proizvodnja ulja iz uljene repe (<i>Brassica spp</i>)
Sumporna kiselina	X	X	Proizvodnja želatine ¹ Proizvodnja šećera ²
Solna kiselina ⁴		X	Proizvodnja želatine Regulator kiselosti rasola pri proizvodnji Gouda-, Edam i Maasdammer sireva, Boerenkaas, Friese i Leids Nagelkaas
Amonijev hidroksid		X	Proizvodnja želatine
Vodikov peroksid		X	Proizvodnja želatine
Ugljični dioksid	X	X	
Dušik	X	X	
Etanol	X	X	Otapalo
Taninska kiselina	X		Filtracijsko sredstvo
Albumin iz bjelanjka	X		
Kazein	X		
Želatina	X		
Biljna ulja	X	X	Tvar za poliranje, rahljenje ili protiv pjenjenja
Silicij dioksid kao gel ili koloidna otopina	X		

Aktivni ugljen	X		
Talk	X		U skladu s posebnim kriterijima za čistoću prehranbenog aditiva E 553b
Bentonit	X	X	Sredstvo za zgušnjavanje medovine1 U skladu s posebnim kriterijima za čistoću prehranbenog aditiva E 558
Kaolin	X	X	Propolis1 U skladu s posebnim kriterijima za čistoću prehranbenog aditiva E 559
Celuloza	X	X	Proizvodnja želatine1
Dijatomejska (šljunčana) zemlja	X	X	Proizvodnja želatine1
Perlit	X		Proizvodnja želatine1
Ljuske lješnjaka	X		
Rižino brašno	X		
Pčelinji vosak	X		Tvar za poliranje
Vosak karnauba	X		Tvar za poliranje

Pomoćne tvari u procesu proizvodnje kvasaca i proizvoda iz kvasaca

Naziv	Osnovni kvasac	Pripravljane/ oblikovanje kvasaca	Posebni uvjeti
Kalcijev klorid	X		
Ugljični dioksid	X	X	
Limunska kiselina	X		Za reguliranje pH u preradi kvasaca
Mliječna kiselina	X		Za reguliranje pH u preradi kvasaca
Dušik	X	X	
Kisik	X	X	
Krumpirov škrob	X	X	Za filtriranje
Natrijev karbonat	X	X	Za regulaciju pH
Biljna ulja	X	X	Maziva, sredstva za izlučivanje i sredstva za sprječavanje pjenjenja

ZAKONSKA REGULATIVA

ZAKON O EKOLOŠKOJ PROIZVODNJI I OZNAČAVANJU EKOLOŠKIH PROIZVODA (NN 139/10.)

- ✿ Pravilnik o ekološkoj proizvodnji u uzgoju bilja i proizvodnji biljnih proizvoda (NN 91/01., 10/07.);
- ✿ Pravilnik o označavanju hrane i hrane za životinje u ekološkoj proizvodnji (NN 25/11.);
- ✿ Pravilnika o preradi, pakiranju, prijevozu i skladištenju ekoloških proizvoda (NN 129/09.);
- ✿ Pravilnik o ekološkoj proizvodnji životinjskih proizvoda (NN 13/02., 10/07.);
- ✿ Pravilnik o vođenju baze podataka za poljoprivredni reprodukcijski materijal iz ekološke proizvodnje (NN 89/08.);
- ✿ Pravilnik o uvjetima i načinu upisa u upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji (NN 39/11.);
- ✿ Pravilnik o stručnoj kontroli u ekološkoj proizvodnji (NN 68/11.);
- ✿ Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 92/10., 127/10., 124/11.);
- ✿ Pravilnik o izravnim plaćanjima u poljoprivredi, potporama za očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, potporama za ekološku i integriranu poljoprivrednu proizvodnju i potporama za područja s težim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi (NN 12/11., 54/11., 81/11., 129/11., 148/11.).

ZAKONSKA REGULATIVA U VINOGRADARSTVU I VINARSTVU

ZAKON O VINU (NN 96/03., 25/09., 55/11.)

- Pravilnik o minimalno tehničko-tehnološkim uvjetima za proizvodnju vina i voćnih vina te prodaju vina, drugih proizvoda od grožđa i vina kao i voćnih vina (NN 102/04., 91/05., 71/06., 73/07., 8/08., 88/09., 24/11., 152/11.);
- Pravilnik o uvjetima analize mošta, vina, drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina (NN 102/04 i 64/05.);
- Pravilnik o oglašavanju vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom i voćnih vina (NN 105/04.);
- Pravilnik o organoleptičkom (senzornom) ocjenjivanju mošta i vina (NN 106/04.);
- Pravilnik o superanalizi vina, voćnih vina i drugih proizvoda od vina i voćnih vina (NN 71/08.);
- Pravilnik o vinu (NN 96/96., 7/97., 117/97. i 57/00.);
- Pravilnik o proizvodnji vina (NN 2/05., 137/08.)
- Pravilnik o registru vinograda, obveznim izjavama, pratećim dokumentima i podrumskoj evidenciji (NN 121/10., 132/10., 78/11.);
- Pravilnik o vinogradarskim područjima (NN 159/04., 64/05. i 123/07.);
- Pravilnik o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze (NN 159/04. 14/05., 42/05., 62/05., 3/06., 37/06., 76/06., 44/07., 118/07., 133/07., 86/08., 117/08., 124/08., 148/08., 45/09., 153/09., 46/10., 129/10., 31/11., 78/11.);
- Pravilnik o označavanju vina oznakom zemljopisnog podrijetla (NN 07/05., 41/08., 32/11.);
- Pravilnik o vinskom i voćnom octu (NN 121/05., 53/06., 26/11.);
- Popis ovlaštenih laboratorija (NN 8/06., 98/06. i 4/07.);
- Pravilnik o voćnim vinima (NN 73/06., 24/11., 26/11., 28/11., 62/11., 82/11.);
- Zakon o trošarinama (NN 83/09.);

Pravilnik o trošarinama (NN 1/10.);

Pravilnik o kontroli sukladnosti proizvoda u sektoru vina pri trgovini s trećim zemljama (NN 40/11.);

Pravilnik o kategorijama proizvoda od grožđa i vina, enološkim postupcima i ograničenjima (NN 114/10.);

Lista zemljopisnih oznaka (NN 6/04., 111/08.);

Pravilnik o upisniku destilatera (NN 137/05., 75/07.);

Popis članova Povjerenstva za organoleptičko ocjenjivanje vina i drugih proizvoda od grožđa i vina (NN 30/06., 75/07., 127/08., 65/10., 25/11.);

Lista tradicionalnih izraza za vino (NN 96/07., 62/10., 133/10., 14/11.);

Pravilnik o zaštićenim oznakama izvornosti i zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, tradicionalnim izrazima i označavanju vina (141/10., 31/11., 78/11.).

ISPITNI LABORATORIJI ZA TLO:

1. **EUROINSPEKT CROATIAKONTROLA d.o.o.**
Preradovićeva 31 a, 10000 ZAGREB
Tel.: 01/ 4817 215; 4817 182
e-mail: croatiakontrola@zg.tel.hr
2. **ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO GRADA ZAGREBA**
Mirogojska 16, 10000 ZAGREB
- Analiza vode za piće, podzemne, površinske i otpadne vode i ispitivanje namirnica
Tel.: 01/ 4696 280, 4696 281, 4696 162
www.publichealth-zagreb.hr
3. **AGRONOMSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**
Svetošimunska cesta 25, 10000 ZAGREB
Tel.: 01/239 3777
- **ZAVOD ZA MELIORACIJE** - Fizikalna i kemijska analiza tla, sedimenata kemijske analize vode i biljnog materijala
Svetošimunska cesta 25, Paviljon 5, 2. kat, 10000 Zagreb
Tel.: 01/ 239 3854; Fax: 01/ 231 5300
- **ZAVOD ZA ISHRANU BILJA** - Fizikalna i kemijska analiza tla, analiza gnojiva, poboljšivača tla i biljnog materijala
Svetošimunska cesta 25, Paviljon 6, 1. kat, 10000 Zagreb
Tel.: 01/239 3817; Fax: 01 239 4011
4. **ŠUMARSKI INSTITUT JASTREBARSKO**
Cvjetno naselje 41, 10450 JASTREBARSKO
- Fizikalna i kemijska analiza tla, kemijska analiza vode i biljnog materijala
Cvjetno naselje 41, p.p. 40, 10 450 Jastrebarsko
Tel.: 01/ 62 73 000; Fax: 01/ 62 73 035
5. **HRVATSKI CENTAR ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO
ZAVOD ZA TLO I OCUVANJE ZEMLJISTA**
Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek,
- Kemijska analiza tla, gnojiva, poboljšivača tla i biljnog materijala
Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek
Tel.: 031/ 275 180; 275 194
6. **SMS PREHRAMBENO RAZVOJNI CENTAR d.o.o.**
Kurtovići bb, 21231 Klis
- Analiza maslinova ulja, analiza tla i vode, analiza komposta, analiza gotovih proizvoda, zdravstvena ispravnost, senzorska ispitivanja i ispitivanja roka trajanja proizvoda
Tel.: 021/ 240 282, 261 677; Mob. 091 43 43 937
e-mail: info@sms.hr
7. **INSPECTO d.o.o. Kontrola kakvoće robe**
Električne centrale 1, 31400 Đakovo
- Kontrola kakvoće poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, tlo, voda
Tel.: 031/ 813 479; Fax: 031/ 822 146
e-mail: inspecto@inspecto.hr

ISPITNI LABORATORIJI ZA VINO:

1. **HRVATSKI CENTAR ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO
ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO, VINARSTVO I
VOĆARSTVO**
Ispitni laboratorij, Zagreb, Jandrićeva 42
2. **INSTITUT ZA JADRANSKE KULTURE I MELIORACIJU
KRŠA** – Enološki laboratorij, Split, Put Duilova 11
3. **VETERINARSKA STANICA d.o.o. PJ „Bioinstitut“**
Čakovec, R. Steinera 7
4. **INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM** – Vinarski
laboratorij, Poreč, Karla Huguesa 8
5. **E.C. INSPEKT D.O.O.** – Fizikalno-kemijski laboratorij, Zagreb,
Josipa Pupačića 2

KONTROLNA TIJELA:

1. **"AGRIBIOCERT"**

Veli dvor 11, 51513 OMIŠALJ
Tel.: 051/842 607;
e-mail: zadruga.agribiocert@ri.t-com.hr

2. **"BIOINSPEKT" d.o.o.**

Đakovština 2, 31000 OSIJEK
Tel.: 031/204 620, Fax: 031/213 659;
e-mail: bioinspekt@os.t-com.hr

3. **"BIOTECHNICON PODUZETNIČKI CENTAR" d.o.o.**

Hrvatskih iseljenika 30, 21000 SPLIT
Tel.: 021/485 461, Fax: 021 348 871;
e-mail: havrin@biotechnicon.hr

4. **"HRVATSKE ŠUME"**

Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2, 10000 ZAGREB
Tel.: 01/4804 111; 4804 159, Fax: 01/4804 101
e-mail: direkcija@hrsume.hr; jadranka.rosa@hrsume.hr

5. **"PRVA EKOLOŠKA STANICA"**

Kuraltova 8, 10000 ZAGREB
Tel.: 01/2348 628;
e-mail: marinz@zg.t-com.hr

6. **"TRGO-INVEST " d.o.o.**

Dragutina Rakovca bb, 35209 BUKOVLJE
Tel.: 035/276 119;
e-mail: trgoinvest@gmail.com

7. **"OMEGA-CERT " d.o.o.**

Rebar 131, 10000 ZAGREB
Tel.: 095 568 6436;
e-mail: omega-cert1@gmail.com

KONTAKTI:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

**UPRAVA ZA RURALNI RAZVOJ, EU I MEĐUNARODNU
SURADNJU**

ODJEL ZA EKOLOŠKU I INTEGRIRANU POLJOPRIVREDU

Ulica grada Vukovara 78, 10000 ZAGREB

tel.: 01/6106 204

e-mail: office@mps.hr

web adresa: www.mps.hr

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA KOMORA

Fra Andrije Kačića Miošića 9/III, 10000 ZAGREB

Tel: 01/4882 700; Fax: 01/4882 701

SEKTOR ZA SAVJETODAVNI I STRUČNI RAD

JAVNA POLJOPRIVREDNA SAVJETODAVNA SLUŽBA

ODJEL ZA EKOLOŠKU I INTEGRIRANU POLJOPRIVREDU

Sprečka 6, 10000 ZAGREB

Tel: 01/6310 510, 6310 519; Fax: 01/6310 531

e-mail: komora@komora.hr

web adresa: www.komora.hr

Autori: mr. sc. Marija Ševar, dipl. ing. agr.

mr. sc. Jasna Čačić, dipl. ing. agr.

Branko Čegec, vinogradar

Odgovorni urednik: Željka Gudelj-Velaga, dipl. ing. agr.

Grafička priprema: Marija Ševar

Nakladnik: Hrvatska poljoprivredna komora